

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus

Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat de Legibus, de Præceptis
Decalogi, de Restitutione, ac de Contractibus

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. I. Quid, & Quotuplex sit Testamentum; Et quænam ejus Conditiones?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40673

Q U Æ S T I O X.

De Testamentis, Legatis, & aliis ultimis voluntatibus.

EXaminandum primo, Quid, & Quotuplex sit Testamentum; Et quænam sint conditiones ad valorem Testamenti requisitæ? Secundo, Quænam sint Testamenta privilegiata? Tertio, Quinam testari possint, & Testamentum revocare? Quarto, Quinam possint institui hæredes? Quinto agendum de Renunciatione hæreditatis, Sexto, de Codicillis. Septimo, de substitutione hæredis, & Fideicommissis. Octavo, de Legatis.

ARTICULUS I.

Quid, & Quotuplex sit Testamentum;
Et quænam ejus Conditiones?

- I. *Testamentum est* Voluntatis nostræ justa sententia de eo, quod quis post mortem suam fieri velit cum directa hæredis institutione.
- II. *Quid intersit inter Testamentum, & Codicillum?* Et quot testes ad utrumque requirantur?
- III. *Testamentum scriptum, seu clausum quomodo differat a Nuncupativo?*
- IV. *Quinam esse debeant septem testes ad Testamentum requisiti? Religiosus nequit esse testis sine sui Prælati licentia.*
- V. *Validum est Testamentum, quamvis obnoxium nullitati in foro externo, quando quis interrogat Testatorem, Num velit Cajum instituere hæredem? & ille anuuit.*
- VI. *Est pariter validum, si Testator coram septem testibus det alteri schedulam dicens, in ea suum Testamentum contineri.*
- VII. *Pactum inter duos de reciproca hæreditatis successione non valet tanquam mutua donatio irrevocabilis,*

sed valet tanquam duo utriusque Testamenta, quæ ante mortem revocari possint.

I. **T**estamentum dicitur, eo quod mentis testatio sit, seu dispositio; nam ante mortem quilibet jure Gentium facultatem habet disponendi de rebus suis.

Quæritur nunc primo: Quomodo Testamentum definiatur?

Respondeo, ex Ulpian. defini, quod sit *Voluntatis nostræ justa sententia de eo, quod quis post mortem suam fieri velit.* Ita in leg. i., ff. de Testamentis. Per primas particulas convenit cum aliis contractibus inter vivos, per ultimas disconvenit; Nam Testamentum non habet robur ante mortem Testatoris, testante Apostolo ad Hebr. 9. *Ubi Testamentum est, mors intercedat Testatoris necesse est.* Quia tamen hæc definitio Testamenti videtur etiam convenire cum aliis ultimis voluntatibus, nempe cum Legatis, Codicillis, Fideicommissis, & aliis dispositionibus, ideo aliqui cum Bartol. explicant verba illa definitionis, *Justa sententia*, quod scilicet debeat esse perfecta, atque adeo cum institutione hæredis bonorum universalis; Alii cum Laym. explicant *ly, justam*, hoc est sole.

solemnem, seu Juris solemnitatibus nimiam; Alii apud Laym. addunt definitioni adductae claritatis gratia haec verba, *cum directa haeredis institutione*; hoc enim proprium est Testamenti directe haeredem instituere: Quamvis enim militi concedatur in leg. *Militis*, ff. *de Militum Testamentis*, quod possit in Codicillo haeredem instituere; Codicillus tamen directe ordinatur non ad haeredis institutionem, sed ad aliquid in Testamento explicandum, vel mutandum, addendum, vel detrahendum; ut ad legata instituenda, vel ad substitutionem fideicommissariam faciendam.

II. Unde ad Codicillum satis sunt quinque testes etiam non rogati, inter quos possunt esse etiam mulieres; ad Testamentum vero requiruntur septem testes rogati masculi, & puberes.

III. Quaritur secundo; Quotuplex sit Testamentum?

Respondeo esse duplex. Primum dicitur Scriptum, seu clausum, alterum Nuncupativum, seu apertum. Testamentum scriptum est, quod Testator propria, vel alterius manu coram septem testibus ad id rogatis, seu vocatis subscribit; vel si nesciat scribere, alteri a septem illis testibus diverso tradit suo nomine subscribendum coram iisdem septem testibus, qui etiam uno, eodemque continuato tempore debent illud subscribere, & proprio, vel alieno sigillo signare; Quamvis possint eodem sigillo omnes uti, ut habetur in leg. *Hac consultissime*, Cod. *de Testamentis*. Testamentum vero Nuncupativum, seu apertum habetur, quando coram septem testibus scripto, vel voce articulata profertur: Hodie tamen talis nuncupatio a Notario publico in Scripturam redigi solet, ut, si testes decedant, a tali Instrumento fides veritatis fiat, nec in sinuatione ulla apud Judicem opus sit.

IV. Porro hi septem testes debent esse masculi puberes, liberi, & ad id vocati; nec possunt esse surdi, muti, caeci, furiosi, prodigi, Jure infames, & in Testatoris potestate, nec Pater Testatoris, aut in Patris potestate, nec haeres, aut in haeredis potestate, nec fratres, &c., sed debent esse extranei. Potest legatarius esse testis; Sicut etiam Tutor nominatus in Testamento pro liberis, ex leg. *Qui Testamento* apud Laym.; quia non censentur testari in causa propria, dum de Testamento principaliter testantur. Potest etiam Religiosus esse testis, sed peccat, si id faciat sine Praelati licentia. Quod si alicujus testis defectus publice ignorentur, non per hoc invalidatur Testamentum, quia error communis jus confert.

V. Dubium est primo; An valeat Testamentum, si Notarius, vel alius interroget Testatorem, num velit instituere haeredem Cajum, & ille verbo expresso annuat? Affirmant communiter; quamvis tale Testamentum saepe infringatur, allegando, quod Testator vel non erat mentis compos, vel ob importunitatem suggestionis contradicere non sit ausus.

VI. Dubium est secundo; An valeat Testamentum, si Testator Confessario, vel alteri coram septem testibus schedulam tradat, dicendo tantum, illud esse suum Testamentum, & ibi voluntatem suam contineri? Affirmant communiter apud Molin. disp. 127.; dummodo deinde constet de identitate schedulae.

VII. Dubium est tertio: An valeat pactum inter duos de futura haereditatis successione reciproca? Negant communiter ex leg. *Licet*, Cod. *de Pactis*, quia tolleretur tali pacto facultas testandi; valet tamen non tanquam Testamentum, sed tanquam mutua donatio causa mortis facta, quam possit uterque ad libitum ante mortem

tem revocare; sic enim censentur esse duo Testamenta, unde uterque debet illa subscribere, & proprio sigillo signare, itaut integrum sit utriusque ante mortem Testamentum hoc mutare.

ARTICULUS II.

De Testamentis Privilegiatis.

- I. Plura sunt Testamenta privilegiata, nempe ad pias causas, Tempore pestis, Militis, si fiat coram Principe, si ab ascendensibus inter liberos, aut si ruri fiat, ubi non nisi quinque testes reperiantur.
- II. In Testamento ad pias causas non requiritur solemnitas juris civilis, sed solius juris naturalis, Divini, & Gentium: Pro foro interno satis est, quod constat de mente Testatoris.
- III. Parochus cum alio teste sufficiat ad testandum, etiam in favorem propria Ecclesia.
- IV. Per Testamentum ad pias causas minus solenne revocatur aliud solenne; & probabiliter etiam subsequens ad causas non pias.
- V. Testamentum sine solemnitate juris ad causas profanas validum est quoad legata pia; Et Testamentum sine juris solemnitate ad causas pias valet quoad legata profana.
- VI. Ad causas pias testari potest etiam Filiusfamilias, Impubes, Damnavus ad mortem, Prodigus, Mutus, & Surdus, ac similes. Qui committit bona sua dispositioni Titii, hic debet ad causas pias omnia distribuere. Voluntates Captatoria sunt irrita.
- VII. Tempore Pestis ad Testamentum satis sunt solemnitates jure Gentium requisitae.
- VIII. Quid de Testamento Militis, sive in bellica expeditione, sive in Castris?

IX. Non requiruntur solemnitates, quando Testamentum fit coram Principe, aut a Patre, Matre, vel aliis ascendensibus, ut hereditas inter liberos dividatur. Et sufficiunt quinque testes, quando a rusticanis in Villis degentibus plures haberi non possunt.

I. **O**uæritur primo; Quænam dicantur Testamenta privilegiata, in quibus non requiruntur omnes juris solemnitates ad eorum valorem?

Respondeo esse plura. Primo, Testamentum ad pias causas. Secundo, quod fit tempore pestis. Tertio, Testamentum Militis, dum est in expeditione bellica. Quarto, Testamentum coram Principe factum. Quinto, Testamentum, quod a Patre, Matre, aut alio ascendente fit inter liberos. Sexto, Testamentum eorum, qui ruri versantur, ubi plures testes, quam quinque haberi non possunt.

II. Circa Testamentum ad pias causas, in quo scilicet hæres est pia causa, aut substitutionis via hereditas devenit ad pias causas; Dico primo; In eo nulla omnino requiritur solemnitas juris civilis, aut consuetudinis, sed satis sunt solemnitates requisitæ a Jure naturali, Divino, & Gentium: Et ratio est, quia jura sæcularia non possunt præjudicium ferre causis Ecclesiasticis salutem animæ directe spectantibus, nisi a Summo Pontifice approbentur, & recipiantur, ex Cap. Ecclesia, de Constitution. Unde fit, Testamentum ad causas pias factum validum esse, etiamsi nullus in eo testis sit adhibitus, dummodo sufficienter constat de voluntate Testatoris: Certe sæpe duo, vel tres testes requiruntur ad probationem; puta ad testandum, quod talis scriptura facta sit a Testatore, &c., isti tamen duo, vel tres testes requiruntur a Jure Canonico